

کتاب زندگی و تعلیم اسلامی - دایره‌الافتی

مؤلف:

دکتر محمد عبدالرحیمی

عضو هیئت علم دانشگاه علوم انتظامی امین

دانشگاه علوم انتظامی امین

بهار ۱۳۹۶

دانشگاه علوم انتظامی امین

سبک زندگی پلیس اسلامی - ایرانی

مؤلف: محمد عبدالرحیمی

ویراستار علمی: دکتر علی عباسی شوازی

ناظر علمی: دکتر احمد حسین شریفی

ناشر: دانشگاه علوم انتظامی امین

چاپ اول: ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۰ ریال

لیتوگرافی چاپ و صحافی: چاپ کهن

نشانی دانشگاه: تهران، ابتدای خیابان شهید خرازی، خیابان شهید جدی اردبیلی، دانشگاه علوم انتظامی امین، تلفن ۴۸۹۳۱۲۹۳

شابک	۸-۱-۶۳-۶-۹۷۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۳۰۰۸
عنوان و نام پدیدآور	: سبک زندگی پلیس اسلامی - ایرانی / مؤلف محمد عبدالرحیمی.
مشخصات نشر	: تهران : دانشگاه علوم انتظامی امین، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۳۳۴ صفحه.
یادداشت	: کتابنامه: [۳۲۵] - ۳۳۴؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: پلیس - ایران - راه و رسم زندگی
موضوع	: Police -- Iran -- Conduct of life
موضوع	: راه و رسم زندگی (اسلام)
موضوع	: Conduct of life -- *Religious aspects -- Islam
موضوع	: پلیس و اجتماع - ایران
موضوع	: Community policing -- Iran
رده‌بندی دیویی	: ۲۰۹۵۵/۳۶۳
رده‌بندی کنگره	: HV۱۳۹۶۵۶/۸۲۴۲۳۰ع۲۳/۱۲
سرشناسه	: عبدالرحیمی، محمد، ۱۳۵۰
شناسه افزوده	: دانشگاه علوم انتظامی امین
وضعیت فهرست نویسی	: فیا

سخن ناشر

کسب علم و دانش و تلاش برای بهره‌گیری از علوم جدید و بومی‌سازی آن برای رفع نیازهای علمی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی به منظور اعتلای اقتدار امت اسلامی، از توصیه‌های مهم اسلام است. علوم پلیسی که همگام با سرعت بسیاری از علوم محض و تلفیق آن‌ها با یکدیگر، روز به روز نو می‌شود و مرزهایی تازه از دانش می‌سازد، از جمله علمی است که درخت آن در کشورمان در حال رشد و نمو و ثمر دادن است.

تألیف آثار علمی برجسته و معتبر و اشاعه مفاهیم آن‌ها از جمله رهیافت‌های کارآمد و اثربخشی است که می‌توان در سایه‌ی آن، بستری مناسب برای بهره‌گیری از تجربه‌های ارزشمند و دانش بومی نخبگان و کارشناسان علوم پلیسی در کشورمان ساخت. استعدادهای نخبه‌مندان، خبرگان و کارشناسان داخلی امور پلیسی می‌توانند با تلفیق همگن تجربه‌های خود با علوم و تجربه‌های کارشناسان علوم پلیسی دیگر کشورها باعث پیشبرد دانش پلیسی در کشور شوند. امید است با نشر این لیفم از این دست، گامی هر چند کوچک در این مسیر بلند برداریم و نویسندگان، محققان، کارشناسان و استادان را برانگیزانیم تا تجربه‌ها و توان علمی خود را متبلور کنند و اشاعه دهند.

انتشارات نگاه علوم انتظامی امین

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار
۱۵	فصل اول: پیشینه و اهمیت بحث از سبک زندگی
۱۵	مقدمه
۱۶	۱- پیشینه‌ی تحقیق در موضوع سبک زندگی
۲۱	۲- اهمیت و ضرورت بحث از سبک زندگی
۲۳	۱-۲- «سبک زندگی» مهم‌ترین عرصه‌ی «جنگ نرم» دشمنان
۲۸	۳- ادیت و ضرورت بحث از سبک زندگی پلیس
۲۹	۴- ضرورت بحث از سبک زندگی اسلامی برای پلیس ایرانی
۳۱	جمع‌بندی فصل
۳۳	فصل دوم: تحلیل مفاهیم اصلی
۳۳	۱- سبک
۳۴	۲- زندگی
۳۵	۳- سبک زندگی
۳۸	۴- مؤلفه‌های سبک زندگی
۳۸	۵- مفهوم «سبک زندگی» از دیدگاه برخی بدشمنان غربی
۴۱	۱-۵- جمع‌بندی و تحلیل تعریف‌های مختلف
۴۳	۶- مفهوم «سبک زندگی اسلامی-ایرانی»
۴۴	۱-۶- نکاتی در مورد مفهوم «ایرانی بودن» سبک زندگی اسلامی
۴۸	۷- «سبک زندگی پلیس اسلامی-ایرانی»
۴۹	۸- «سبک زندگی» و «لایه‌های زندگی»
۵۷	جمع‌بندی فصل
۵۹	فصل سوم: «کار پلیسی» و سبک زندگی اسلامی-ایرانی
۵۹	مقدمه
۵۹	۱- تأثیرات کار بر سبک زندگی
۶۲	۲- جایگاه «کار» در دین اسلام

۶۲	۱-۲- کار «عبادت» است.
۶۲	۲-۲- کار «عمل صالح» است.
۶۲	۱-۲-۲- معنای «عمل صالح» و آثار آن در اسلام
۶۷	۳-۲- «کار» فرصتی برای «خدمت رسانی» است.
۶۸	۳- «کار» در فرهنگ ایران باستان
۷۱	۱-۳- ارتباط «کار» با «آیین فتوت» در تاریخ ایران
۷۳	۴- اقتضائات «کار پلیسی»
۷۵	۵- ویژگی های پلیس شایسته و کار پلیسی در کشور ایران اسلامی
۷۸	جمع بندی فصل
۸۱	فصل چهارم: تأثیرات بین بر سبک زندگی
۸۱	مقدمه
۸۴	۱- نحوه ی دینی شدن سبک زندگی
۸۵	۲- سبک زندگی و «مراتب دین»
۸۶	۳- جمع ظاهر و باطن دین، اساس زندگی با سبک اسلامی
۹۰	جمع بندی فصل
۹۳	فصل پنجم: رسیدن به سبک زندگی اسلامی از طریق ۱ جایگاه دین اهداف آفرینش از منظر اسلام
۹۳	مقدمه
۹۵	۱- عالم شدن به «علم توحید و اسماء و اوصاف الهی»
۹۶	۲- سیر به سوی خدا
۹۷	۳- فلاح
۹۷	۴- رسیدن انسان به مقام احسان
۹۸	۵- رسیدن به مرتبه ی یقین
۹۸	۶- عبادت خدا
	۷- کمال، رشد، تعالی، بهشتی شدن، قرب الی الله، خلیفه الهی، خروج از ظلمت و رسیدن به نور، آراستگی به تمام «مکارم اخلاق»
۱۰۱	جمع بندی فصل

فصل ششم: مبانی و اصول «زندگی به سبک اسلامی»	۱۰۳
مقدمه	۱۰۳
۱- ایمان به خدا	۱۰۴
۱-۱- خصوصیات مؤمنان و سبک زندگی مؤمنانه	۱۰۵
۱-۲- ذموراتب بودن «ایمان» و تناسب «سبک زندگی» با «مرتبه‌ی ایمان»	۱۰۹
۲- عبادت خدا و عبودیت	۱۱۰
۲-۱- آثار عبادت خدا و عبودیت	۱۱۳
۲-۲- اقسام عبادت	۱۱۴
الف) رابطه‌ی انسان با خود	۱۱۶
ب) رابطه‌ی انسان با خدا	۱۱۸
ج) رابطه‌ی انسان با مملووقات	۱۱۹
۳- «عدل»، «تعادل»، «اِستِمال»	۱۲۱
۴- انصاف	۱۲۸
۵- احسان	۱۳۰
۵-۱- چستی مقام احسان و چگونگی پیل به آن	۱۳۱
۶- امانتداری	۱۳۸
جمع‌بندی فصل	۱۴۷
فصل هفتم: سبک زندگی اسلامی از دریچه‌ی «ادای حقوق اسلامی»	۱۵۱
مقدمه	۱۵۱
۱- «رسالة الحقوق» امام سجاد علیه السلام «منشور مسلمانی» و «سند سبک زندگی اسلامی»	۱۵۲
جمع‌بندی فصل	۱۶۸
فصل هشتم: تبیین سبک زندگی پلیس اسلامی- ایرانی از دریچه‌ی انجام «تکالیف اسلامی» ...	۱۶۹
مقدمه	۱۶۹
تکالیف شش‌گانه‌ی «پلیس ایرانی» برای رسیدن به «سبک زندگی اسلامی»	۱۷۱
۱- تکالیف فردی و شخصی (وظایف در قبال خود)	۱۷۴
۱-۱- تکالیف و وظایف در قبال جسم مادی	۱۷۶

- الف- پرهیز از آسیب یا ضرر رساندن به بدن و کوشش برای تندرستی و حفظ صحت..... ۱۷۶
- ب- تقویت بدن..... ۱۷۸
- ج- نظافت و پاکیزگی (تَنْظُف)..... ۱۷۹
- د- آراستگی ظاهر (تَجَمُّل)..... ۱۷۹
- هـ پوشاندن بدن و حفظ حجاب..... ۱۸۰
- ۱-۲- تکالیف و وظایف در قبال اعضای بدن..... ۱۸۱
- ۱-۲-۱- در قبال اندام تناسلی..... ۱۸۲
- ۱-۲-۲- در قبال شکم..... ۱۸۳
- الف- حلال خوردن و پرهیز از حرام..... ۱۸۴
- ب- پرهیز از پرخوری..... ۱۸۴
- ۱-۲-۳- در قبال زبان..... ۱۸۵
- الف- تسلط و تملک بر زبان و نگهداری زبان..... ۱۸۶
- ب- پرهیز از زیاده گویی..... ۱۸۷
- ج- سکوت و سخن گفتن به جا، به موقع و با انداز..... ۱۸۸
- د- پرهیز از منکرات و گناهان زبانی..... ۱۹۰
- هـ عادت دادن زبان به معروفات..... ۱۹۰
- و- ذکر و شکر زبانی پروردگار و سخن گفتن از نعمت های الهی..... ۱۹۱
- ز- جهاد با زبان..... ۱۹۱
- ح- «قرائت» و «تلاوت» و «ترتیل» قرآن..... ۱۹۲
- ۱-۲-۴- در مورد چشم..... ۱۹۳
- الف- پائین انداختن چشم و نگاه نکردن به منهیات شرعی..... ۱۹۳
- ب- پرهیز از چشم چرانی و نگاه آلوده..... ۱۹۵
- ج- پرهیز از نگاه زیرچشمی و مخفیانه یا نگاه دزدانه..... ۱۹۶
- د- خوب نگاه کردن و عبرت گرفتن و زیبایی..... ۱۹۶
- هـ نظر به خوراک و طعام..... ۱۹۷
- و- نگاه مهر آمیز به روی والدین..... ۱۹۷

ز- نگاه کردن به مصحف قرآن کریم.....	۱۹۸
ح- اشک ریختن.....	۱۹۸
۱-۲-۵- در مورد گوش.....	۲۰۱
الف- پرهیز از گوش سپردن به مکروهات و محرمات و سخنان بیهوده.....	۲۰۲
ب- عادت دادن گوش به شنیدن خوبی ها.....	۲۰۳
ج- خوب گوش کردن به شنیدنی های خوب.....	۲۰۳
د- گوش سپردن به نصیحت ناصحان.....	۲۰۴
ه- گوش سپردن به آوای قرآن کریم.....	۲۰۵
۱-۳- تکالیف و وظایف در قبال «نفس غیر مادی».....	۲۰۵
الف- معرفت‌النفس با خودشناسی.....	۲۰۶
ب- عادت دادن نفس به خوبی ها.....	۲۰۸
ج- مبارزه با هواهای نفس.....	۲۰۹
د- اصلاح نفس و خونری.....	۲۱۱
۲- تکالیف خانوادگی (تکالیف «الف» در قبال خانواده).....	۲۱۳
۱-۲- تکالیف و وظایف در قبال و سرین.....	۲۱۳
۲-۲- وظایف در قبال همسر و فرزندان.....	۲۱۶
الف- ایجاد رفاه و آسایش و امنیت.....	۲۱۶
ب- خوش رفتاری، گشاده‌دستی و غیرت.....	۲۱۷
ج- عمل به وعده ها.....	۲۱۸
د- خشن نبودن و ظلم نکردن و سعی بر بهترین بودن برای خانواده و همسر.....	۲۱۸
ه- خدمت به خانواده.....	۲۱۸
و- رفتار به میل و رغبت خانواده، و پرهیز از خودخواهی.....	۲۱۹
ز- رفاقت و موافقت، خوش خویی، آراستگی.....	۲۱۹
ح- بخشودن لغزش ها.....	۲۱۹
ط- احسان و نیکی و محبت به فرزندان.....	۲۱۹
ی- رعایت عدالت بین فرزندان و احترام به آنان و کوشش برای تربیت نیکو.....	۲۲۰

- ۲-۳- وظایف در قبال سایر خویشاوندان ۲۲۰
- الف- صله‌ی رحم و حفظ پیوند و معاشرت نیکو با خویشاوندان ۲۲۰
- ب- تکریم خویشاوندان ۲۲۱
- ۳- تکالیف اجتماعی (تکالیف و وظایف در قبال مردم) ۲۲۲
- الف- برطرف کردن اختلافات و اصلاح رابطه‌ی میان مردم ۲۲۲
- ب- تواضع ۲۲۳
- ج- شادمانی و خوشرویی با مردم ۲۲۵
- د- خوش اخلاقی، نرم‌خویی و نیکرفتاری ۲۲۶
- و- رعایت ادب و برخورد با دیگران ۲۲۸
- ز- احترام به بزرگان، رها و گرامی داشتن کهن سالان ۲۲۹
- ح- امر به معروف و نهی از نیک با رعایت شرایط لازم و شناختن موقعیت ۲۳۰
- ط- دعوت به دین از صریح ۲۳۲
- ی- برگرداندن امانت به سلامت، راست‌نویسی، نیکی با همجواران ۲۳۴
- ک- وفای به عهد ۲۳۴
- ل- پادرمیانی به هنگام نیاز و یاری‌رسانی برای رفع گرفتاری ۲۳۴
- م- یاری‌رساندن به ستم‌دیدگان و برآوردن حاجات مسکینان ۲۳۵
- ن- زدودن اندوه و شادمان نمودن مؤمنان ۲۳۷
- ق- حفظ آبروی مردم و پرهیز از خشم و خشونت ۲۳۸
- ر- «پناه دادن به یتیم» و «رحم‌آوری بر ناتوان» و «نیکی به زیردستان» ۲۳۸
- ش- هم‌نشینی با نیکان و دوستی با دین‌داران ۲۳۹
- ۴- تکالیف شغلی و سازمانی ۲۴۱
- الف- «خدمت‌رسانی» به مخلوقات ۲۴۱
- آداب خدمت‌رسانی در سبک زندگی اسلامی ۲۴۶
- ب- «حَسَن خَلْق» (خوش اخلاقی) ۲۴۸
- معنای خوش اخلاقی ۲۴۹
- پلیس خوش اخلاق ۲۵۱

ج- مدارا با مردم	۲۵۵
د- «کظم غیظ» و «مقابله باخشم» و «حلم»	۲۵۶
نکاتی در مورد خشم و علاج آن از کلام امیر مؤمنان علی (علیه السلام)	۲۵۷
همروت	۲۵۹
ز- وجدان کاری	۲۶۳
ح- وظیفه شناسی و تکلیف شناسی	۲۶۵
ط- کوشش برای کسب شایستگی، دانایی و توانایی برای انجام وظیفه	۲۶۶
ی- مشورت خواستن و مشورت دادن در امور شغلی	۲۶۶
ک- مسئولیت به موارد مسئولیت	۲۶۸
ل- «حکم کاری و پرهیز از سهل انگاری»	۲۶۹
م- تدبیر و دراندیش	۲۶۹
ن- اطاعت از مافوق و رعایت سلسله مراتب	۲۷۰
نکاتی در اخلاق فرماندهی اسلامی- ایرانی	۲۷۲
ص- فریفته نشدن به مقام و سوءاستفاده نکردن از موقعیت	۲۷۴
ع- تسلط بر نفس در همه‌ی احوال و رعایت بدل انصاف	۲۷۷
ف- رعایت نظم و انضباط	۲۷۸
چند نکته در مورد نظم و لوازم و مصادیق نظم	۲۷۹
ض- رعایت حق الناس و پرهیز از ظلم به خلق الله	۲۸۲
ق- «شجاعت توأم با جوانمردی» برای رساندن حق به صاحب حق	۲۸۵
ر- آمادگی برای ملامت کشی در راه انجام وظیفه و احقاق حق مظلومان	۲۸۷
س- آراستگی به تواضع و پیراستگی از تکبر	۲۸۸
نکاتی در مضرات «کبر»	۲۹۰
ت- رضایت به سهم حلال خویش از روزیهای مادی و پرهیز از حرام	۲۹۲
ث- پرهیز از نفاق و ریا	۲۹۵
خ- پرهیز از امور مادیون شأن پلیس ایران اسلامی	۲۹۸
ذ- پرهیز از تبلی و بی حوصلگی و سستی و سهل انگاری در کارها	۲۹۹

- ۵- تکالیف در قبال محیط زیست و حیوانات ۳۰۱
- الف- آبادگری ۳۰۲
- ب- حفظ و نگهداری از منابع طبیعی ۳۰۳
- ج- نظافت و پاکیزه سازی مسیر و پرهیز از آلوده کردن راه ها و منابع طبیعی ۳۰۳
- د- پرهیز از اسراف در منابع طبیعی (آب و برق و خوراک و پوشاک...) ۳۰۴
- ه- رعایت حقوق حیوانات ۳۰۶
- ج- بندی فصل ۳۰۸
- ه- آنار ۳۱۱
- فهرست منابع ۳۱۴

www.ketabbi.ir

این کتاب کوششی برای تبیین «سبک زندگی اسلامی» برای «پلیس ایرانی» است. با توجه به این که عنوان کتاب حاضر، دربردارنده‌ی چند مفهوم اصلی است، برای تدوین آن لازم بود که مفاهیم اصلی آن را در دو سطح «کلی» و «جزئی» مورد تحلیل و بررسی قرار دهیم. از این رو مفاهیمی چون «دین»، «پلیس»، «کار»، «سبک زندگی» را، هم در سطح کلی و اجمالی و هم در سطح جزئی و به صورت تفصیلی تشریح نموده‌ایم و تبیین کلی مفاهیم مذکور را به عنوان مقدمه‌ای برای ورود به بحث تخصصی قرار داده‌ایم.

همچنین با توجه به این که موضوع کتاب حاضر «سبک زندگی پلیس اسلامی-ایرانی» است، لازم بود که ابتدا به صورت کلی و اجمالی نقش متغیرهای «شغل» و «دین» و «فرهنگ ملی» در سبک زندگی بررسی و سپس به طور جزئی و تفصیلی به تأثیر «شغل پلیسی» و «دین اسلام» و «فرهنگ ایرانی» در سبک زندگی پرداخته شود. براین اساس «دین» را نخست به عنوان یک مفهوم کلی در نظر گرفته و خواص آن و ارتباطش را با سبک زندگی بیان کرده‌ایم.^۱

«کار پلیسی» نیز از جمله مفاهیم اصلی کتاب است که ضرورت داشت از دو جنبه‌ی کلی و جزئی بررسی شود؛ یعنی نخست به عنوان یک کار و پیشه در کنار سایر کارهای حلال؛ و سپس به عنوان یک شغل ویژه با اقتضائات خاص خود در نظر قرار گیرد.

«افراد پلیس و نیروی انتظامی» نیز در دو سطح مورد بررسی قرار گرفته‌اند: نخست به عنوان «یک فرد از افراد جامعه‌ی ایرانی و یک هم‌وطن با سبک ایرانی» که با تمامی واقعیت‌های تلخ و شیرین و نیز سختی‌ها و آسانی‌های جامعه‌ی ایرانی سر و کار دارد، و دوم به عنوان «یک پلیس در جایگاه خاص انتظامی» و عاملی برای حفظ و احیای امنیت، جامعه

۱. در مواردی که از واژه‌ی کلی «دین» استفاده شده، منظور ما ادیان آسمانی است که به واسطه‌ی پیامبران اولوالعزم از سوی پروردگار یکتا به انسان‌ها ابلاغ شده و آخرین و کامل‌ترین آن‌ها دین مبین اسلام است که به وسیله‌ی خاتم الانبیا (علیه السلام) به همه‌ی انسان‌ها هدیه شده است. لذا در این کتاب مکاتب النقطاتی یا تحریف شده و یا دستورالعمل‌های معنوی و دست‌ساز بشری، خارج از مفهوم «دین» هستند.

و پیشگیری از جرائم، و مسئولی برای مراقبت و نظارت بر اجرای صحیح قوانین انتظامی در سطح کشور.

عنوان این کتاب یعنی «سبک زندگی پلیس اسلامی-ایرانی» تا حدودی بحث برانگیز است و شاید این پرسش را پیش آورد که: مگر «سبک زندگی پلیس اسلامی-ایرانی» با سبک زندگی سایر مسلمانان ایرانی تفاوت دارد؟ حقیقت آن است که سبک «اسلامی» برای «زندگی پلیس ایرانی» را نمی‌توان از سبک «اسلامی» برای زندگی سایر مسلمانان ایرانی تفکیک نمود و دستورالعمل‌های جداگانه‌ای را برای آنان صادر کرد، مگر این که در ضمن آن موارد مشترک، نظری ویژه به اقتضات و تأثیرات شغل انتظامی در زندگی افراد پلیس کشور شود.

در ساختار کتاب حاضر یادآوری این نکته اهمیت شایانی دارد که: وقتی سخن از «سبک زندگی» اسلامی-ایرانی باشد نمی‌توان منحصرأ در مورد «شغل پلیسی و اقتضات آن» سخن گفت زیرا «کار و شغل»، به بخشی از «زندگی» به شمار می‌آید نه تمام آن. در واقع موضوع بحث ما صرفاً «سبک پلیسی» یا «سبک «کار» پلیس» نیست بلکه «سبک زندگی» پلیس» و البته با تأکید بیشتر بر اقتضات شغل پلیسی است و از این رو لازم است که به همه‌ی شئون زندگی پلیس پرداخته شود.

مسلم است که دین خاتم اسلام و آموزه‌های اسلامی در وسعتی فراگیر، دربرگیرنده‌ی همه‌ی انسان‌ها -همه‌ی اقوام، جوامع، ملیت‌ها و نژادها و همه‌ی طبقات- است و پلیس را در وهله‌ی نخست باید در جایگاه یک انسان در نظر گرفت که مانند همه‌ی انسان‌ها مشغول به انجام حرفه‌ای است؛ پیداست که به دلیل شغل خاص، نمی‌توان سبک زندگی پلیس مسلمان ایرانی را از سایر مسلمانان جامعه‌ی ایران جدا کرد، زیرا زندگی پلیس

۱. خاتمت دین اسلام، ریشه در جامعیت و کمال آن دارد و لذا می‌تواند همه‌ی نیازهای انسان‌های تمام زمان‌ها و مکان‌ها را برطرف سازد. مخاطب قرآن همه‌ی انسان‌ها هستند: ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا...﴾ (اعراف ۱۵۸)، بگو: ای مردم، من پیامبر خدا به‌سوی همه‌ی شما هستم... خطاب ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ﴾ بیست بار و خطاب ﴿يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ﴾ دو بار، در قرآن ذکر شده‌اند.

کشور ما همچون سایر افراد جامعه، دارای اجزای سازنده‌ی مختلفی است. به بیان دیگر زندگی یک پلیس نیز مانند هر انسان دیگری از بخش‌های متعددی تشکیل می‌شود و او نیز مانند سایر افراد جامعه در زندگی خود، نقش‌ها و تکالیف مختلفی را به عهده دارد؛ بدین معنی که درست است که پلیس نیرویی تحت فرمان برای حفظ امنیت و مقابله با خلاف کاران و قانون‌شکنان است اما از سویی فرزندی برای والدین خویش است که باید تکالیف خاص فرزندی را انجام دهد و حقوق پدر و مادر را بر اساس آداب اسلامی و فرهنگ ایرانی ادا کند؛ همچنین همسری است با وظایف ویژه‌ی همسری؛ و از سویی دیگر خود باید در نقش یک پدر یا مادر...، همسایه و همکار و سایر نقش‌هایی که هر فرد مسلمان ایرانی بر عهده دارد ظاهر شود و در همه‌ی این موقعیت‌ها حقوق مربوط به آن‌ها را بشناسد. وظایف مربوط به هر کدام را به بهترین شیوه‌ای که با دین و فرهنگ خویش مطابق باشد. بجای آنکه از این‌رو در نگاه به زندگی یک پلیس، نمی‌توان فقط به یک بخش از زندگی پلیس - یعنی بخش شغلی - توجه کرد و از سایر اجزای سازنده‌ی زندگی وی غفلت ورزید بلکه لازم است همه‌ی جوانب و اجزای مختلف زندگی یک پلیس مسلمان ایرانی در نظر گرفته شود.

اگر زندگی هر فرد مسلمانی را دارای تکالیف الهی، فردی، خانوادگی، اجتماعی و شغلی بدانیم تکالیف همه‌ی مسلمانان در حوزه‌ی الهی، دنیوی و خانوادگی و اجتماعی و شغلی عموماً مشابهت دارد و حتی می‌توان گفت: به‌رغم تفاوت‌های ظاهری در مشاغل، مبانی و اصول سبک کار در اسلام یا همان تکالیف شغلی (مانند مدارا، رعایت انصاف و عدل، گره‌گشایی، خدمت‌رسانی، محکم کاری و اتقان...) در همه‌ی مشاغل مشترک است.

۱. ما در فصل هفتم و هشتم، بر اساس منابع معتبر به تفصیل در مورد سبک زندگی پلیس اسلامی ایرانی از دریچه‌ی «ادای حقوق اسلامی» و «انجام تکالیف اسلامی» سخن گفته‌ایم.
۲. انجام صحیح وظیفه و تکلیف اسلامی در هر کدام از نقش‌های زندگی، نیازمند تعلم و فراگیری آموزه‌های اسلامی برای آن اجزای زندگی است که در کتاب حاضر سعی ما بر آن است که به نمونه‌هایی از آن آموزه‌ها اشاره کنیم.

آنچه کار یک پلیس مسلمان ایرانی را از سایر مشاغل متمایز می‌سازد، برخی اقتضائات خاص شغل پلیسی است که پلیس کشور ما لازم است این اقتضائات را به‌درستی بشناسد و با تحصیل دانش و کسب مهارت‌های لازم برای کار به سبک اسلامی، در میدان عمل، رفتار خود را با اصول و مبانی اسلامی-ایرانی منطبق نماید. در واقع یکی از پیش‌فرض‌های ما این قاعده است که: کار کردن به سبک اسلامی یکی از اجزا و لوازم زندگی به سبک اسلامی است.^۱

با توجه به مطالب پیش گفته، همه‌ی مطالب کتاب پیش رو، خواه از جنبه‌ی عمومی (انسان مسلمان ایرانی بودن) و خواه از جنبه‌ی اختصاصی (پلیس مسلمان بودن) مربوط به سبک زندگی پلیس اسلام ایرانی است و ما هیچ مطلبی بیان نکرده‌ایم که به‌نوعی با «سبک زندگی» پلیس اسلام ایرانی ارتباط نداشته باشد.

کتاب حاضر با تأکید بر بایگای کار و شغل پلیسی، بر آن است که به بررسی سبک زندگی یکی از مهم‌ترین و زحمتکش‌ترین گروه‌های جامعه‌ی ایران اسلامی یعنی پلیس کشور بپردازد و الگوی مطلوب برای سبک زندگی آنان را برگرفته از گنجینه‌ی «تعالیم اسلامی و ادبیات کهن ایرانی» پیش روی‌شان قرار دهد و زمینه‌ی آشنایی با دستورات دینی در ابعاد مختلف زندگی و کار را فراهم آورد و معیار و ملاکی مناسب بر خودسنجی و ارزیابی وضع موجود و شناسایی آسیب‌ها و خلل‌ها ارائه نماید و نیز پیش‌گامان برای حرکت و رسیدن به وضع مطلوب باشد.

این نکته نیز در ابتدا شایان ذکر است که: لفظ «پلیس» عنوانی کلی است و علوم انتظامی دارای رسته‌ها و رشته‌های مختلفی مانند مرزبانی، راهور، آگاهی، اطلاعات، اداری و پشتیبانی، عملیات ویژه، کشف جرائم، مواد مخدر... است که مسلماً هر کدام از آن‌ها اقتضائات خاص خود را دارند؛ به‌طور مثال شرایط کاری «پلیس مرزبانی» با شرایط کاری «پلیس آگاهی» تفاوت‌هایی دارد و «پلیس راهور» با مسائلی روبروست که «پلیس جنایی» یا

۱. ما در طول کتاب هم به اصول و مبانی باطنی و هم به اقتضائات ظاهری زندگی و کار پلیس مسلمان ایرانی اشاره خواهیم کرد.

«رسته‌ی مواد مخدر» کمتر با آن‌ها سروکار دارد؛ از این رو پرداختن به ضروریات و مختصات کاری هر کدام از رسته‌های پلیسی، مستلزم دقتی جداگانه است و از حیثی موضوع کتاب حاضر که لفظ پلیس را به‌طور کلی و عام در نظر گرفته و فقط به قید اسلامی-ایرانی بسنده نموده، خارج است. بر این اساس منظور ما در این نوشتار، پرداختن به جنبه‌های مشترک موجود در افراد نیروی انتظامی و ذکر موارد عمومی و قابل استفاده برای همه‌ی رسته‌های پلیسی است. امید است این مختصر، در آمدی برای انجام تحقیقات تخصصی برای هر کدام از رسته‌ها باشد.^۱

از خدای متعال که «هادی‌المضلین» و «دلیل‌المتحیرین» و «ناصر من استصره» است، درخواست هدایت و یاری داریم:

﴿رَبِّ اَخْلِنِي اَخْلَ صِدْقٍ وَاُخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاَجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطٰنًا نَصِيْرًا﴾ (اسراء/۱۰۷) «پروردگارا مرا با قدمی صدق داخل و با قدمی صدق بیرون کن و به من از جانب خود به پیرت و حجت روشنی که همواره یاریم کند عطا کن».

ای خدای پاک و بی‌انبار یار
دست گیر و جرم ما را درگذار
یاد ده ما را سخن‌های رقیه
نه تو را رحم آورد آن، ای رفیق
گر خطا گفتیم، اصلاحش تو کن
مُصْطَحِی تو، ای تو سلطان سخن
(مثنوی معنوی، دفتر دوم: ۲۰۴)

۱. در مورد ترجمه‌ی آیات قرآن کریم، در این کتاب غالباً از ترجمه‌ی «استاد فولادوند» استفاده نموده‌ایم که به دلیل کثرت موارد به نام مترجم اشاره نکرده‌ایم؛ در برخی موارد نیز از کتاب «ترجمه‌ی میزان» و کتاب «ترجمه‌ی بیان السعاده» -البته با ذکر مأخذ- بهره برده‌ایم.